

2018 m. bendrosios ataskaitos santrauka

Atsakomybės ribojimas

Šis leidinys skirtas tik informavimo tikslams, jis nebūtinai parodo oficialią Europos cheminių medžiagų agentūros (ECHA) nuomonę. ECHA neatsako už šiame dokumente pateiktos informacijos naudojimą.

Tai yra ECHA 2018 m. bendrosios ataskaitos ištrauka.

Šis dokumentas apima įžangą, teisinius įgaliojimus, ECHA viziją, misiją ir vertybes, taip pat ataskaitos santrauką.

Išsami ataskaita anglų kalba skelbiama šiuo adresu:

<https://echa.europa.eu/lt/about-us/the-way-we-work/plans-and-reports>.

Pavadinimas 2018 m. bendrosios ataskaitos santrauka

Nuoroda ECHA-18-B-05-LT

ISBN 978-92-9481-188-2

Kategorijos Nr. ED-AR-19-001-LT-N

ISSN 2467-2947

DOI 10.2823/81255

Išleidimo data 2019 m. balandžio mėn.

Kalba LT

© Europos cheminių medžiagų agentūra, 2019 m.

Viršelis © Europos cheminių medžiagų agentūra

Jeigu turite su šiuo dokumentu susijusių klausimų ar pastabų, atsiųskite juos naudodami prašymo pateikti informaciją formą (nurodykite nuorodą ir išleidimo datą). Prašymo pateikti informaciją formą rasite interneto puslapyje „Susisiekite su ECHA“:

<http://echa.europa.eu/contact>.

Europos cheminių medžiagų agentūra

Pašto adresas: P.O. Box 400, FI-00121 Helsinki, Finland

Adresas lankytojams: Annankatu 18, Helsinkis, Suomija

2018 m. bendrosios ataskaitos santrauka

2018-ieji Europos cheminių medžiagų agentūrai buvo puikūs metai. Pagrindiniai šioje bendrojoje ataskaitoje aptariami pokyčiai turės įtakos mūsų veiklai, susijusiai su saugiu cheminių medžiagų naudojimu, – šiandien ir ateityje.

Metų pradžioje Agentūrai vadovauti pradėjo naujasis ECHA vykdomasis direktorius Bjorn Hansen. Valdžios perdavimas ir pereinamasis procesas vyko sklandžiai, todėl buvo nesunku susipažinti su sudėtinga ECHA procesu ir struktūrų sistema. Buvo itin svarbu tai padaryti iki trečiojo REACH registracijos galutinio termino, kuris sutapo su ES rinkoje esančioms medžiagoms taikomo pereinamojo laikotarpio pabaiga, t. y. iki gegužės mėn. Šiuo metu pereiname į kitą žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos nuo kenksmingų cheminių medžiagų etapą. ECHA turi daug informacijos apie chemines medžiagas. Taip pat žinome, kad vis dar trūksta svarbios informacijos apie saugą ir kad šiuo klausimu reikės imtis veiksmų.

2018 m. Komisija paskelbė antrąją REACH reglamento peržiūrą. Agentūra išnagrinėjo visas peržiūros išvadas ir, surengusi viešą konsultaciją, į 2019 m. darbo programą, taip pat į naująjį penkerių metų trukmės strateginį planą įtraukė reikalingus veiksmus. Nuo 2016 m., kai buvo pradėtas strateginio plano rengimo procesas, valdančioji taryba svariai prisidėjo rengiant šį strateginį planą. Naujasis strateginis planas grindžiamas ECHA kompetencija mokslinės ir reglamentavimo veiklos, taip pat IT srityse. Remiantis trimis strateginiais prioritetais, šiame plane daugiausia dėmesio skiriama pagrindinėms ECHA reglamentavimo užduotims pagal Reglamentą dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), Reglamentą dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo (CLP reglamentą), Biocidinių produktų (BP) reglamentą ir Išankstinio pranešimo apie sutikimą (IPS) reglamentą, taip pat naujoms Agentūros užduotims, pavyzdžiui, susijusioms su ribinėmis vertėmis darbo aplinkoje ir ES cheminių medžiagų teisės aktų ieškikliu. Esame įsitikinę, kad ateityje tai bus ECHA kelrodis. Tai padės mums išspręsti šiandienos neaiškumus ir įveikti būsimus sunkumus, pavyzdžiui, susijusius su naująja daugiamete finansine programa arba Jungtinės Karalystės išstojimu iš ES.

Norime, kad Agentūra būtų pasirengusi įveikti būsimus sunkumus, tiek išorės, kiek tai susiję su suinteresuotųjų subjektų lūkesčiais, tiek vidaus lygmenimis. Atsižvelgdama į tai, Agentūra įdėjo nemažai pastangų siekdama išnagrinėti savo struktūrą ir išsiaiškinti, kaip ją būtų galima pagerinti, kad ji geriausiai atitiktų naująjį strateginį planą. Veikla ir visi procesai šiuo metu suskirstyti pagal kompetencijos sritis. Manome, kad dėl šio pertvarkymo galėsime veiksmingiau vykdyti veiklą ir nuosekliau imtis naujų užduočių.

Esama daug daugiau vilčių teikiančių 2018 m. laimėjimų, apie kuriuos kalbama šioje ataskaitoje, todėl raginame ją perskaityti. Ataskaitoje taip pat parodyta tolesnės mūsų veiklos kryptis – esame labai entuziastingai nusiteikę kartu su ECHA darbuotojais ir suinteresuotaisiais subjektais spręsti šiuos uždavinius.

„Ši organizacija yra brandi ir aktyvi, ji leido man labai greitai įnešti indėlį į bendrą tvarų cheminių medžiagų reglamentavimo tikslą.“

Bjorn Hansen
Vykdomasis direktorius

Bjorn Hansen
Vykdomasis direktorius

Sharon McGuinness
ECHA valdančiosios tarybos pirmininkė

ECHA teisiniai įgaliojimai

Europos cheminių medžiagų agentūra (ECHA) yra Europos Sąjungos (ES) įstaiga, 2007 m. birželio 1 d. įsteigta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH).

ECHA įsteigta, kad vadovautų ir kai kuriais atvejais vykdytų REACH reglamento technines, mokslines bei administracines procedūras ir užtikrintų jų nuoseklumą ES lygmeniu. Be to, ji buvo įsteigta, kad vadovautų su cheminių medžiagų klasifikavimu ir ženkliniu susijusiems darbams, kurie nuo 2009 m. reglamentuojami pagal Reglamentą dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklavimo ir pakavimo (Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 – CLP reglamentą).

2012 m. ECHA įgaliojimai buvo išplėsti priėmus Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų pateikimo rinkai ir naudojimo – „Biocidinių produktų reglamentą“.

2012 m. įsigaliojo ir naujos redakcijos Išankstinio pranešimo apie sutikimą (IPS) reglamentas (Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 649/2012 dėl pavojingų cheminių medžiagų eksporto ir importo). 2014 m. tam tikros su IPS susijusios užduotys iš Europos Komisijos Jungtinio tyrimų centro (JRC) buvo perduotos ECHA. Šie teisės aktai taikomi visose ES valstybėse narėse (VN), bet jų nebūtina perkelti į nacionalinę teisę.

ECHA misija, vizija ir vertybės

ECHA misija¹

Kartu su savo partneriais siekiame, kad cheminės medžiagos būtų saugiai naudojamos.

ECHA vizija

Būti žinių apie tvarų cheminių medžiagų valdymą centru padedant įgyvendinti įvairių kryptių ES politiką ir visuotines iniciatyvas piliečių ir aplinkos labui.

ECHA vertybės

Skaidrumas

Į savo veiklą aktyviai įtraukiame partneres reguliavimo institucijas ir suinteresuotuosius subjektus, sprendimus priimame skaidriai. Teikiame lengvai suprantamą informaciją, su mumis lengva susisiekti.

Nepriklausomumas

Nepriklausome nuo jokių išorinių interesų ir sprendimus priimame objektyviai. Prieš priimdami daugelį savo sprendimų, atvirai konsultuojamės su visuomenės nariais.

Patikimumas

Mūsų sprendimai mokliškai pagrįsti ir nuoseklūs. Atsakingumas ir konfidencialios informacijos saugumas – visų mūsų veiksmų pamatas.

Veiksmingumas

Siekiame užsibrėžto tikslo, esame atsidavę savo darbui ir visuomet stengiamės protingai naudoti išteklius. Taikome aukštos kokybės standartus ir laikomės terminų.

Įsipareigojimas siekti gerovės

Skatindami saugiai ir tvariai naudoti chemines medžiagas, siekiame gerinti žmonių gyvenimo Europoje kokybę, taip pat apsaugoti ir pagerinti aplinkos kokybę.

¹ 2018 m. buvo atnaujinta ECHA misija ir vizija. Naująja misija ir vizija vadovaujamosi nuo 2019 m. sausio mėn.

Pagrindiniai 2018 m. laimėjimai

Pasibaigus dešimties metų registracijos laikotarpiui, kurio pabaigoje 2018 m. buvo sėkmingai įvykdytas paskutinis REACH nustatytas terminas, ECHA jau turi duomenų apie visas ES rinkoje užregistruotas medžiagas. Kartu su valstybėmis narėmis ECHA dabar gali naudotis išskirtiniu informacijos apie chemines medžiagas šaltiniu, siekdama nustatyti, kurias medžiagas galima laikyti saugiomis, o dėl kurių reikia imtis papildomų reguliavimo veiksmų. Nors dabar padėtis kur kas geresnė, nei buvo prieš priimant REACH reglamentą, tebėra akivaizdu, kad, atsižvelgiant į informacijos kokybę, dėl daugelio medžiagų negalima daryti tiesioginių išvadų.

Todėl ECHA turės sustiprinti veiklą, siekdama pagerinti pramonės sektoriaus teikiamos informacijos atitiktį. Vertingas Europos Komisijos įnašas atliekant REACH reglamento peržiūrą² padėjo sutelkti ECHA prioritetus tose srityse, kuriose Agentūros veikla gali turėti didžiausią poveikį žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugai.

Rengdama ir baigdama rengti naują 2019–2023 m. strateginį planą, Agentūra pasirengė būsimiems sunkumams ir pasiruošė efektyviai ir veiksmingai atlikti užduotis pagal REACH, CLP, BP ir IPS reglamentus, taip pat vykdyti veiklą naujose pagrindinėse srityse, įskaitant užduotis, susijusias su apsinuodijimų kontrolės centrais, ribinėmis vertėmis darbo aplinkoje, Pagrindų direktyva dėl atliekų, ES cheminių medžiagų teisės aktų ieškikliu ir patvariaisiais organiniais teršalais.

VEIKLA

- **REACH registracijos etapas buvo baigtas** ir dėl to rinka nebuvo sutrikdyta. Bendrovėms buvo suteikta parama užregistruojant 28 357 dokumentacijas, jos taip pat pasinaudojo didesne parama registracijos dokumentacijoms rengti. ECHA ieškos būdų pagerinti atitikties lygį.
- Bendrovės, naudodamosi IT priemonėmis ir pagalba, savo registracijos formas galėjo pateikti iki galutinio termino **2018 m.** ECHA šiuo metu turi duomenų apie dažniausiai naudojamas chemines medžiagas ES rinkoje ir gali juos įvertinti kartu su valstybėmis narėmis.
- **Buvo paskelbti pagrindiniai duomenys apie chemines medžiagas**, įskaitant visą iki 2018 m. galutinio termino pateiktą registracijos informaciją, taip pat biocidinių produktų vertinimo ataskaitos ir vaistų, kuriems išduoti leidimai, charakteristikų santraukos. ECHA imasi veiksmų siekdama toliau naudotis per kelnerius metus surinktais duomenimis.
- Siekdama padėti pasiekti **integruotos reglamentavimo strategijos** tikslus ir išsamiau informuoti apie tai, kaip valdžios institucijos proporcingai sprendžia su visomis ES rinkoje esančiomis medžiagomis susijusius klausimus, ECHA parengė metodą, skirtą pagal REACH reglamentą užregistruotų medžiagų cheminei erdvei žymėti. Tai padės pasiekti per pasaulinį aukščiausiojo lygio susitikimą darnaus vystymosi klausimais nustatytus 2020 m. tikslus.
- ECHA ir toliau telkė dėmesį į informacijos, kurios reikia siekiant paaiškinti ilgalaikį **medžiagų poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai**, kūrimą ir padidino vertinimo veiksmingumą spręsdama su medžiagų grupėmis susijusius klausimus. Bendri sprendimų projektai dabar skirti visiems pagrindiniams tam tikros grupės medžiagų registruotojams. Agentūra rengiasi nagrinėti nepakankamos atitikties problemą ir per viešas diskusijas iškeltus su šia problema susijusius susirūpinimą keliančius klausimus.
- Savo svetainėje skelbdama atitinkamą atnaujintą informaciją, ECHA veiklos vykdytojams ir suinteresuotiesiems subjektams pateikė visiškai **skaidrią** informaciją apie vertinimo sprendimų padėtį.
- Glaudžiai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis buvo suskirstytos chemiškai susijusios **medžiagos, kurių per metus užregistruojama daugiau kaip 100 t**, – tai padėjo geriau suprasti cheminę aplinką, taip pat prireikus įgyvendinti veiksmingus ir nuoseklius reguliavimo veiksmus.

² Komisijos bendroji ataskaita dėl REACH reglamento įgyvendinimo ir tam tikrų elementų peržiūra, COM(2018) 116 *final*, pateikiama šiuo adresu: https://ec.europa.eu/growth/sectors/chemicals/reach/review_lt.

- Į **kandidatinį sąrašą** buvo įtraukta 16 naujų medžiagų. Į **leidžiamų naudoti medžiagų sąrašą** buvo rekomenduojama įtraukti septynias medžiagas, atsižvelgiant į sveikatai ir aplinkai jų keliamą pavojų. Buvo pasirengta kitai paraiškų autorizacijai gauti bangai.
- ECHA parengė rekordinį **apribojimo pasiūlymų** skaičių, kai kurie iš jų atvėrė naujų galimybių, pavyzdžiui, pasiūlymas dėl mikroplastiko.
- ECHA paspartino prasmingą, kompetentingą ir novatorišką **pakeitimo procedūrą** gerindama galimybes prisijungti prie viešosios cheminių medžiagų duomenų bazės, didindama valstybių narių ir suinteresuotųjų subjektų gebėjimus nagrinėti alternatyvas, taip pat didindama tinklaveikos galimybes.
- **Suderinto klasifikavimo ir ženklavimo** dokumentacijos pateikimo tendencija padidėjo maždaug 50 proc., daugiausia dėl informacijos apie augalų apsaugos ir biocidinių produktų veikliąsias medžiagas pateikimo.
- Pramonės sektoriui buvo pateiktas pirmasis priemonių, kuriomis siekiama **apsinuodijimų kontrolės centrams** suderintai pranešti informaciją apie pavojingus mišinius, rinkinys ir padaryta pažanga kuriant pagrindinį valdžios institucijoms skirtą pranešimų portalą.
- Siekdama greičiau įgyvendinti **Biocidų peržiūros programą**, ECHA valstybėms narėms pradėjo anksčiau teikti didesnę paramą. Buvo išduoti pirmieji Sąjungos autorizacijos liudijimai, todėl bendrovių biocidiniai produktai galėjo būti autorizuojami visoje ES rinkoje pateikus vieną paraišką.
- Dėl geresnės reglamentavimo informacijos, pateikiamos pagal IPS reglamentą rengiamuose pranešimuose apie eksportą, kokybės ES nepriklausančių valstybių valdžios institucijos galėjo priimti labiau informacija pagrįstus sprendimus.
- Atsižvelgdama į galimybių studijas, atliktos per pirmąjį projekto etapą, išvadas, ECHA nusprendė toliau kurti **ES cheminių medžiagų teisės aktų iešiklį**.
- **Europos Sąjungos nanomedžiagų stebėsenos centras** buvo toliau plečiamas teikiant informaciją apie mokslinius tyrimus ir inovacijas.

VALDYMAS

- **Naujas valdančiosios tarybos priimtas strateginis planas** ir **organizacinės struktūros peržiūra** padėjo Agentūrai pasirengti būsimiems sunkumams. Dėl naujųjų prioritetų ir rengiamos naujosios komunikacijos strategijos ECHA veikla yra glaudžiai susijusi su Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslais.
- **Naujasis ECHA vykdomasis direktorius** ir toliau tvirtai palaikė komunikaciją ir ryšius su institucijomis, valstybėmis narėmis ir atsistatydinusio vykdomojo direktoriaus suinteresuotaisiais subjektais.
- Dėl nuolatinio komiteto narių ir valstybių narių ekspertų didelio ryžto ir atsidavimo **komiteto darbas** yra sėkmingai valdomas.
- Įgyvendinant pagrindinius **Forumo** koordinuojamus vykdymo užtikrinimo projektus daugiausia dėmesio buvo skiriama įsipareigojimams, kuriais siekiama apsaugoti vartotojus ir darbuotojus, taip pat buvo parodyta, kad informacijos apie pavojų dažniausiai trūksta tada, kai cheminės medžiagos parduodamos internetu, ir kad esama su darbuotojams perduodama saugos informacija susijusių trūkumų.
- REACH ir CLP pagalbos tarnybų tinklas „**HelpNet**“ pasiūlė paramą, kad bendrovės galėtų įvykdyti savo 2018 m. REACH registracijos įsipareigojimus ir laiku pateikti registracijos dokumentacijas.
- **Saugumo pareigūnų tinklas** išplėtė saugumo modelį, taikytiną prisijungiant prie pavieniams su ECHA komitetų veikla susijusiems ekspertams skirtų ECHA duomenų bazių.
- **Finansai** Dėl mišrios finansavimo tvarkos, kurią sudaro paslaugų pajamų ir ES subalansuotų subsidijų derinys, 2018 m. buvo itin sudėtingi. Tai buvo dėl to, kad registracijos apimtis, kurią lėmė REACH registracijos galutinis terminas, buvo nenusipėjama. Tai lėmė skirtingus rezultatus: pagal REACH reglamentą buvo gauta daugiau pajamų iš mokesčių, nei tikėtasi, o pagal BP reglamentą – mažiau.
- Buvo įgyvendinta nauja **žmogiškųjų išteklių strategija**, skirta būsimai Agentūros žmogiškųjų išteklių plėtros kryptčiai nustatyti.
- Buvo padaryta pažanga įgyvendinant su **būsimu ECHA pastatu** susijusias iniciatyvas.